

מישראל להונגריה: 35 חוזרים

אחרים הביעו בגלוי את רצונם לגור במדינה בה אין שורר הצנע, מצוי בשר בשפע.

יתור חופש

כיוון שכל החוזרים ברחו בשעתם מהונגריה, לא יכלו לשוב אליה לפני שהוכרו על חנינה כללית לכל הפשיסטים, הציונים וכל אלה שעובו את המדינה לאחר השחרור.

עתה, על סמך חנינה זו, הגישו החוזרים בקשות לקונסוליה בארץ. מאכן הועברה הבקשה למשרד הפנים בהונגריה ולבולשת שם, כאשר הגיע מבודפשט אישור מתאים, סודר, לכל מי שבקשתו אושרה, מקום על סיפון אניה המהלכת בקו חיפה-קונסטנצה. להלכה משלמת הממשלה ההונגרית את דמי הנסיעה, אולם למעשה מנכים את הסכום משכרם הראשון של החוזרים בהונגריה.

אם כי מספר החוזרים להונגריה הוא מבוטל, לעומת שובם ההמוני למרוקו של 80 אחוז מן העולים משם, מפתיעה העובדה כי החוזרים, רובם בעלי מלאכה שהתפרנסו יפה, גרו בדירות נוחות, מקווים למצוא בהונגריה יותר חופש מאשר הצליחו למצוא בישראל.

תופעה שכיחה

הצד הלא מפתיע בתנועת החזרה היא עצם התופעה. עם ראשית הגירת המליונים לארצות-הברית, למשל, שמו חוקרי התנועות הטבעיות (שהגירה היא אחת מהן) לב לעובדה כי אחוז גדול למדי של מהגרים מהגרחוןר למולדתו הישנה כעבור תקופת זמן המשתנה בין חודשים מעטים לשנים מספר.

ההסבר היה פשוט: המהגרים שנאשו מייד מקלייטתם חזרו בהם כעבור חודשים מספר, סוג אחר של מהגרים לא חשב עצמו אל המ

הגרים כלל, כי ראה את ההגירה כעבודת-חוק שמטרה לחסוך מס' פיק כסף לשיקום במולדת הישנה. אחוז המהגרים-החוזרים בין האיטלקים בארצות-הברית הגיע לעתים קרובות ל-40% ויותר.

אחוז המהגרים-החוזרים הקטן ביותר נשמר דרך כלל ליהודים, לא עלה מעולם על חמשה אחוזים לשנה. ואחוז זה הוא גם המכסימום השולט בישראל שהפכה ממדינת עלייה לפני עצמאותה למדינת הגירה לאחריה.

כי היהודים, פליטי הפרעות במזרח אירופה, שהיגרו לארצות-הברית בראשית המאה, שרפו לרוב את כל הגשרים מאחוריהם, לא יכלו — וגם לא רצו — לחזור לארצות מוצאם, אף אם קלייטתם בארץ החדשה לא עלתה. גם העולים-המהגרים שבאו לישראל עם עליית המדינה בת 700 אלף הנפשות פועלים בהתאם להנחה זאת, נאחזים בצפרניהם בארץ החדשה, אף אם אין הם מצליחים להקלט בה קליטה של ממש. ונראה, שרק מעטים מוצאים עוז בנפשם להגר מן הארץ, אליהם נמנים: 35 החוזרים להונגריה.

החוזרים ב"חדר השינה" על הסיפון בלשונות רבות: חוברות מצויירות

באחד הבקרים בשבוע שעבר עשו את דרכן אל שתי אניות רומניות שעגנו ליד רציף בנמל חיפה שתי קבוצות של גברים, נשים וילדים. היו אלה 44 יהודים, תושבי הארץ זה שלוש עד שש שנים, שהחליטו לעזובה, לשוב אל מולדתם הקודמת, פועלי הנמל הביטו בתמהון בעוזבים, קראו לעומתם בלעג: "התחנה הבאה תהיה סיביר!" דברים אלה, בצירוף שידול מצד קרובים וידידים, עשו רושם רק על תשעה מאנשי הקבוצה, אשר החליטו, ברע האחרון ממש, להשאר בארץ.

תעמולה ענפה

לפי הסכם בין ישראל והונגריה שנחתם לא מכבר, ניתנה רשות ל-3,000 מתוך 80,000 יהודים שנרשמו לעלייה אצל קונסול ישראל בבודפשט, לצאת את הונגריה. בתמורה התחייבה ממשלת ישראל לא לעכב את יציאתו של כל אזרח הונגרי ל"שעבר שיחפץ לחזור להונגריה. הקונסוליה ההונגרית בישראל מפעילה תעמולה ענפה, בעיקר עליידי חוברות מצויירות, המספרות, בלשונות רבות (כולל עברית) על יפי החיים בדמוקרטיה העממית, חוברות אלה נשלחות למערכות העיתונים, למוסדות ציבור ולמספר גדול של אזרחים הונגרים לשעבר שכתובותיהם ידועות, כפי הנראה, לאנשי הצירות.

פרט לזה מתנהלת תעמולה עזה לשיבה להונגריה עליידי התא ההונגרי במפלגה הקומוניסטית הישראלית.

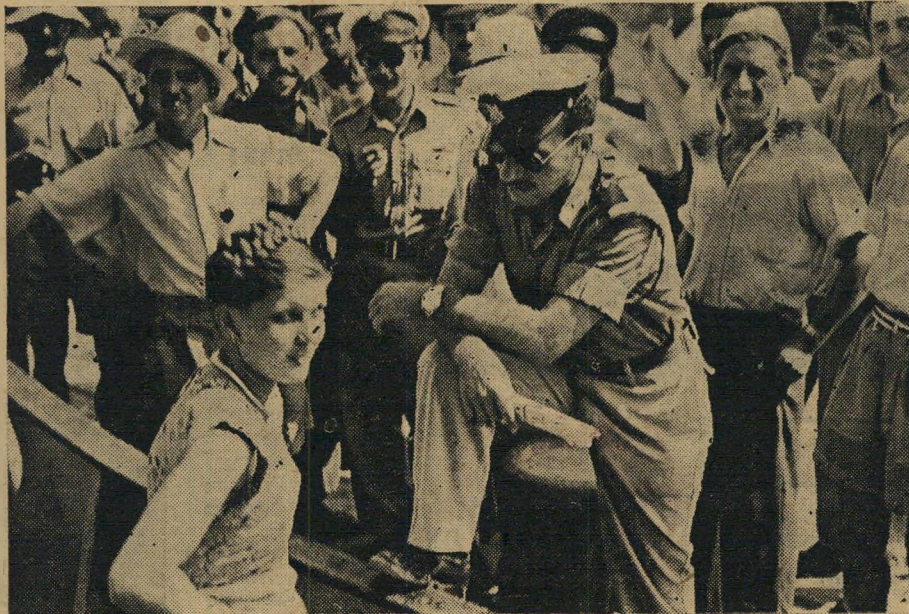
טינה לישראל

תעמולה זו כוח השפעתה קטן ביותר, כיוון שמתוך עשרות אלפי היהודים יוצאי הונגריה החיים בארץ, ואשר בפיהם לא פחות תלונות על החיים בה מאשר לכל תושב ישראלי אחר, לא הפליגו עד כה מן הארץ להונגריה אלא בודדים.

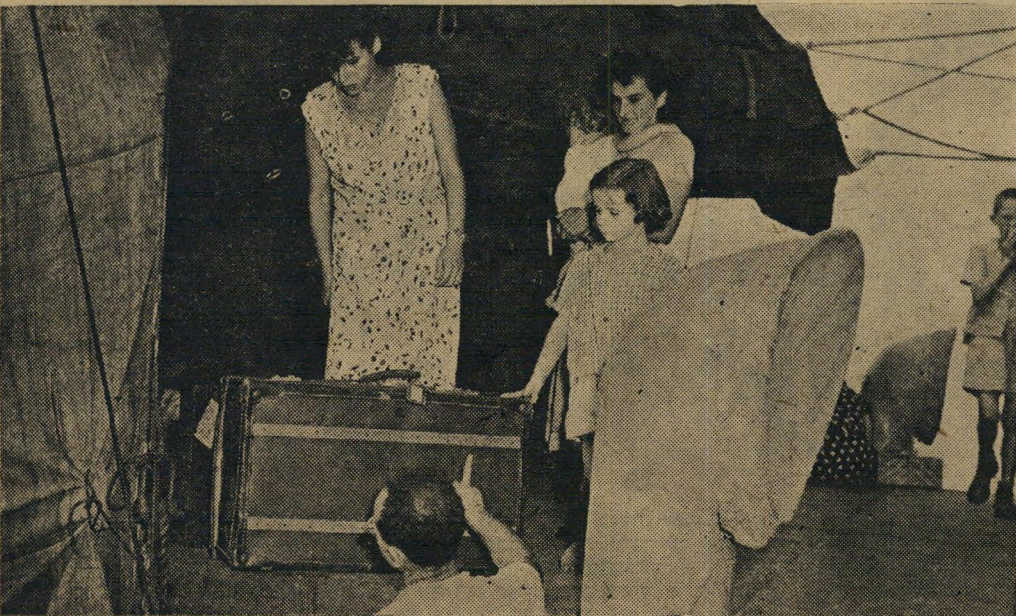
מדוע כיכרו החוזרים האלה את הונגריה על ישראל? בלבן של כל אחד מהם שמורה טינה עזה לישראל. התאונן אחד מהם: "אני עוזב את הארץ מפני שכאן יכול לחיות רק מי שמשתייך למפלגה." דברים מוזרים מפי אדם הנוסע למדינה בה שלטת ללא מצרים מפלגה אחת ויחידה.

שני בסהיר: "ישבתי בבית-הסוהר בישראל, וכאשר שוחררתי לא היתה פרנסה בכיסי. האם נתנה לי הממ"שלה כסף להתחיל בחיים חדשים? כמובן שלא. אבל בהונגריה דואגת הממשלה לאזרחים, עוזרת להם תמיד." אחת הנשים שבחבורה, נוצריה, הסבירה את עזיבתה: "בארץ נתקלתי ביחס עויין בגלל יהודיותי לא יהודיה. אינני יכולה לסבול עוד."

בהתאם, נערה בשנות העשרים המוקדמות, עונדת תכשיטים רבים, אטמה את אזניה להפצרות ידיד (ראה תמונה) כי תשאר בארץ. היא דוברת היטב עברית, משוחררת צה"ל, מקווה להגיע, דרך הונגריה, לאמריקה, מקום בו מצוי ארוסה.

היודים משדל את הנערה להשאר בארץ בתכשיטים רבים: אזניים אטומות

הרכוש המעט שהושג בארץ יוצא לנכר בתוך 700 אלף: חמשה אחוזים